

W okresie przedwyborczym rządzący zamiast przeprowadzać reformy, w tym właśnie ograniczanie przywilejów emerytalnych górników, wcześniej sięgają po oszczędności emerytalne milionów Polaków, którzy są pozbawieni podobnych co górnicy przywilejów. W ten sposób szkodzą przyszłym emerytom i polskiej gospodarce. Górnicy nie tylko w Polsce cieszą się przywilejami emerytalnymi, jednak analiza rozwiązań stosowanych u naszych sąsiadów pokazuje, że nie są one aż tak hojne.

• Opis przypadku

22 maja 2014 r. do Sejmu wpłynął poselski projekt Klubu Parlamentarnego Platformy Obywatelskiej, który zakłada odroczenie spłaty przez Kampanię Węglową S.A. prawie 300 mln zaległych zobowiązań wobec ZUS.

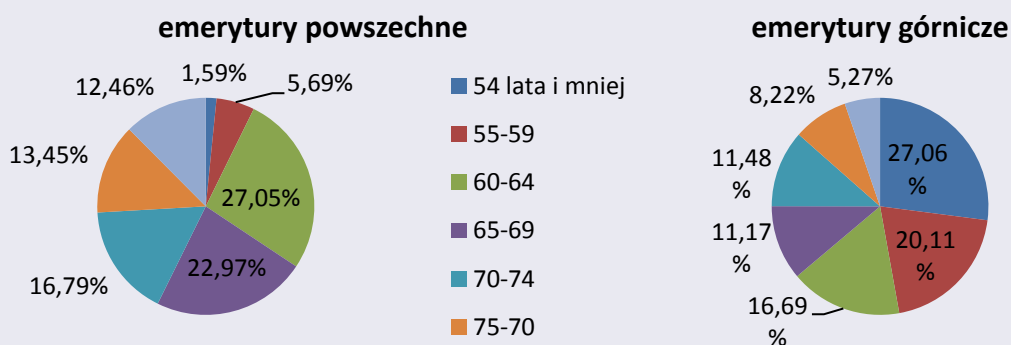
• Ocena eksperta FOR

Emerytury górnicze są niezwykle hojnym przywilejem i istotnym przykładem dotowania górnictwa przez państwo, czyli z kieszeni podatnika. Koalicja PO - PSL przejmuje oszczędności zgromadzone w Otwartych Funduszach Emerytalnych, a więc w systemie powszechnym, a jednocześnie utrzymują przywileje dla górników i składają kolejne obietnice górniczym związkowym zawodowym.

Skalę uprzywilejowania górników pokazuje m.in. struktura wiekowa emerytów. Ponad 60 proc. emerytowanych górników ma mniej lat niż ustawowy minimalny wiek emerytalny dla mężczyzn, a ponad jedna czwarta ma nie więcej niż 54 lata. Dla porównania dwa razy mniej emerytów z systemu powszechnego ma mniej niż 65 lat, a tylko niecałe 2 proc. to osoby młodsze niż 54 lata.

Emerytowany górnik jest średnio o prawie 8 lat młodszy niż osoba objęta powszechnym systemem emerytalnym.

Wykres 1. Struktura wiekowa emerytów

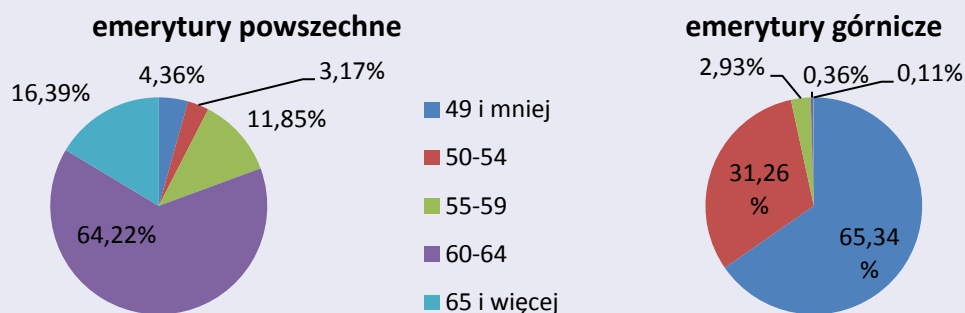

Źródło: ZUS, stan na grudzień 2012 r.

Przywileje emerytalne górników są jeszcze bardziej widoczne kiedy przyjrzymy się strukturze wiekowej nowoprzyznawanych świadczeń. Prawie dwie trzecie z nich trafia do górników młodszych niż 50 lat, a tylko 3 proc. ma przynajmniej 55 lat.

W przypadku systemu powszechnego tylko 5 proc. nowoprzyznawanych świadczeń trafia do osób poniżej 50 roku życia, czyli ponad 12-krotnie mniej niż w przypadku górników. Górnicy przechodzą na emeryturę dużo wcześniej, średnio aż o 12 lat wcześniej niż osoby pozbawione przywilejów.

Wykres 2. Struktura wiekowa emerytów, nowoprzyznawane świadczenia

Źródło: ZUS, dane za 2012 r.

85 proc. nowo przyznanych górnikom świadczeń emerytalnych w 2012 r. było wyższe niż 3,5 tys. zł. W przypadku emerytur z powszechnego systemu 85 proc. nowo przyznanych świadczeń mieści się w przedziale od 600 zł do 3 tys. zł. Ponad 30 proc. świadczeń jest nie wyższa niż 1200 zł.

Górnicy nie tylko w Polsce cieszą się przywilejami emerytalnymi, jednak analiza rozwiązań stosowanych u naszych sąsiadów pokazuje, że nie są one aż tak hojne. W Niemczech górnicy będą przechodzić na emeryturę w wieku 62 lat. Zostali jak pozostali objęci podwyższeniem wieku emerytalnego, w przeciwieństwie do Polski. W Czechach, które krajem bogatszym od Polski, górnik uprawniony jest do emerytury w wieku 63 lat.

W Polsce górnik może przejść na emeryturę nawet w wieku 50 lat (przy co najmniej 15-letnim stażu pracy jako górnik), czyli ponad 15 lat wcześniej niż ustawowy minimalny wiek emerytalny. W rzeczywistości, co pokazują powyższe dane, przechodzą jeszcze wcześniej.

Górnicy nie tylko przechodzą dużo wcześniej na emeryturę, ale również pobierają wyższe świadczenia. Jest to możliwe ponieważ nie są już objęci zreformowanym w 1999 r. systemem opartym na zasadzie zdefiniowanej składki (w którym wysokość świadczeń jest powiązana z wysokością odłożonych do czasu przejścia na emeryturę składek). Należy pamiętać, że w latach 1999 - 2005 górnicy należeli do powszechnego systemu, ale w 2005 r. wywalczyli sobie przywileje w postaci emerytur górniczych, które są finansowane kosztem reszty społeczeństwa.

Przykład Bułgarii pokazuje, że niekoniecznie reszta społeczeństwa musi składać się na wcześniejsze emerytury dla górników. W Bułgarii górnicy mogą przejść na emeryturę maksymalnie 8 lat przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego. W celu sfinansowania wcześniejszego świadczenia odprowadzają oni dodatkową (oprócz 5 proc.) 12-procentową składkę do części kapitałowej systemu emerytalnego w całości opłacaną przez pracodawcę.

W okresie przedwyborczym politycy zamiast przeprowadzać reformy, w tym właśnie ograniczanie przywilejów emerytalnych górników, wcześniej sięgają po oszczędności emerytalne milionów Polaków, którzy są pozbawieni podobnych co górnicy przywilejów. W ten sposób szkodzą przyszłym emerytom i polskiej gospodarce.

Kontakt do eksperta

Dawid Samoń

e-mail: dawid.samon@for.org.pl

tel.: 733249599

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, +48 691 232 994

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl

Dołącz do nas: facebook.com/FundacjaFOR